

A faint, light gray topographic map outline of Sweden is visible on the left side of the page, showing the country's coastline and internal contour lines.

RÄTTVISA I KLIMATANPASSNING SAR BETET

KARIN LUN DGREN KOWNACKI,
GRUN DKURS KLIMATANPASSNING 2023

Bakgrund

- Rättvis omställning - utsläppsminskningar, grön ekonomi & hållbar utveckling.
  - Klimatförändringar kan förstärka redan existerande och framväxande orättvisor.
  - Under klimatomställningen kommer samhällsekonomin struktur och innehåll att förändras vilket innebär att vissa verksamheter och grupper kan bli ”vinnare”, medan andra förlorar.
- Under senare år - rättviseaspekter inom klimatanpassningsarbetet.
  - Kopplar till effekter och åtgärder.

EEA(2023) Just Resilience for Europe: Towards measuring justice in climate change adaptation

Definition i EUs klimatanpassningsstrategi

Climate change adaptation measures carried out in a just and fair manner, forming the equivalent of “just transition” in climate change mitigation.

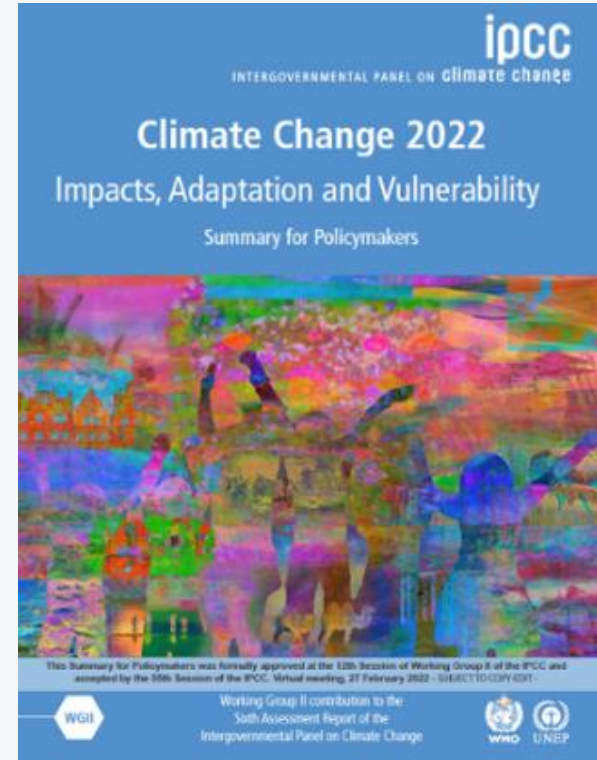

Väcker frågor i klimatanpassningsarbetet

- Vem som betalar och vinner, vem som bestämmer och hur detta går till, vem och vad som värderas i denna process och vad som anses skyddsvärt.
- Vem kan påverka beslut?
- Vem drabbas?
- Vem har råd att försäkra sig?
- Vem har råd att anpassa sin fastighet?
- Vem måste stanna i sin varma lägenhet?

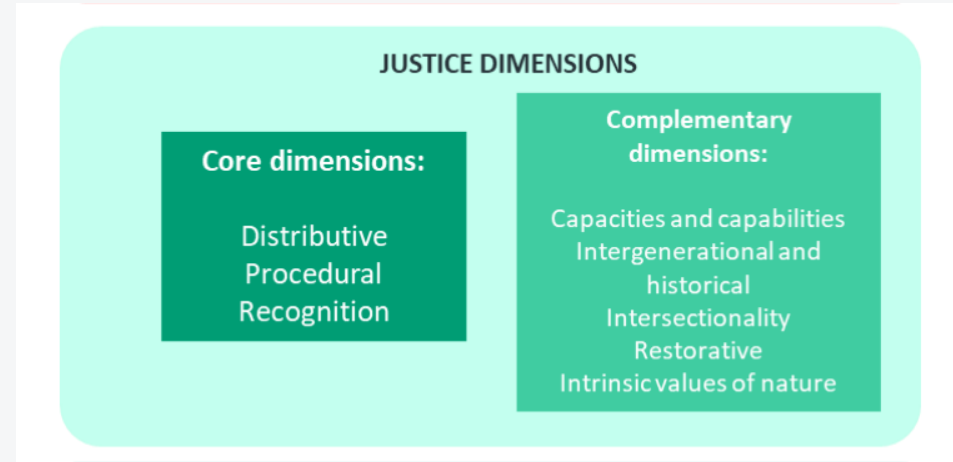
IPCC

- Klimatförändringar påverkar inte människor och miljöer på samma sätt runt om i världen
- Exponering, anpassningsförmåga och sårbarhet/utsatthet
- Rättvisa en grundprincip för klimatanpassning, tillsammans med effektivitet & genomförbarhet
- Olika typer av kunskap
- Undvika negativa bieffekter, finns synergier

Olika dimensioner

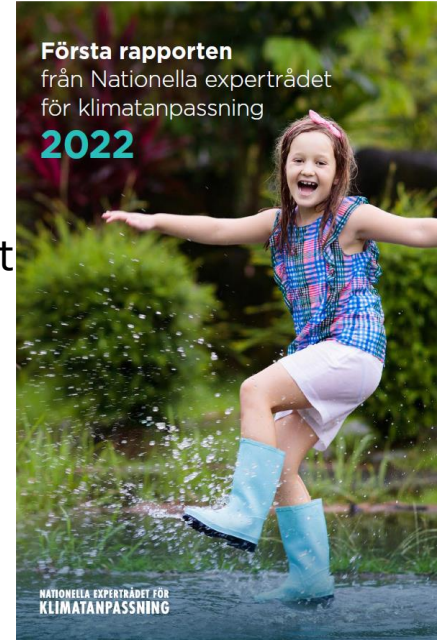
- Distributiv rättvisa
- Inkluderande rättvisa
- Erkännande '*Recognition justice*'
- Återställande '*Restorative justice*'
- Framtida och tidigare generationer
- Kapacitet, sårbarhet/utsatthet
- Intersektionalitet
- Transnationella dimensioner

EEA(2023). Just Resilience for Europe: Towards measuring justice in climate change adaptation

Rättvisa i Expertrådets rapport

- Rättviseaspekter belystes och integrerats i flera av kapitlen i rapporten.
- Har identifierats som ett område som expertrådet kommer att fokusera mer på under nästa femårsperiod.
- Bör beaktas och integreras i alla steg i klimatanpassningsprocessen; att motivera, etablera, analysera, identifiera, prioritera, genomföra, och följa upp klimatanpassningsarbetet.

Prioriterade åtgärder

- Öka kunskapen om sociala dimensioner av klimatanpassning hos de som arbetar med klimatanpassning.
- Säkerställ tvärgående integrering av frågor kring bland annat urfolk, jämställdhet och mänskliga rättigheter, och klimatanpassning.
- Tydliggör rättviseaspekten i den vägledande principen att "klimatanpassningsarbetet ska baseras på principen om långsiktig hållbarhet" i den nationella klimatanpassningsstrategin.
- Inkludera hänsyn till rättviseaspekter vid utformning av finansieringsmodeller för klimatanpassningsåtgärder.

EXEMPEL AUGUSTENBORG, MALMÖ

- Ett problemområde 1970-talet och framåt
- Ekostaden – 1998, tex öppet dagvattensystem och gröna tak
- Inkluderande rättvisa – deltagandeprocesser
- Uppskalningen och replikeringen av Ekostaden har varit begränsad i Sverige (befintligt område).

[Öppen dagvattenhantering i
Malmöstadsdelen Augustenborg |
SMHI](#)

Medskick - Sträva efter att klimatanpassningsarbetet...

- Inte fördjupar existerande orättvisor
  - Inte skapar nya orättvisor
  - Kompenserar för eventuella orättvisor som skapas
  - Minskar ojämlikhet?
  - Utgår från ett holistiskt och globalt perspektiv
-
- **METODSTÖD PÅ GÅNG!**

A sunset scene with a golden sky, silhouetted mountains, and trees. The sun is low on the horizon, partially obscured by clouds.

SMHI

KARIN.LUNDGRENKOWNACKI@SMHI.SE

FRÅGOR?